

Huvudman

Laholms kommun
kommun@laholm.se

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Lagaholmsskolan i Laholms kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Laholms kommun att senast den **2022-11-16** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande extra anpassningar och särskilt stöd samt trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Laholms kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen.

Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Laholms kommun ska vidta följande åtgärder

Extra anpassningar

Se till att de elever som har identifierats vara i behov av extra anpassningar ges sådant stöd. (3 kap. 5 § skollagen, förordning (2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder mot kränkande behandling

Se till att lärare och annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten agerar för att aktivt motverka kränkande behandling av elever samt anmäler detta till rektorn. (5 kap. 6 § skollagen, 6 kap. 5 och 10 §§ skollagen, Lgr 11, 2.1)

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser undervisning och lärande, bedömning och betygssättning samt grundläggande förutsättningar för verksamheten.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys våren 2022 inlett en tillsyn av Laholms kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Lagaholmsskolan följer gällande bestämmelser om undervisning och lärande, extra anpassningar och särskilt stöd, bedömning och betygssättning, trygghet och studiero och åtgärder mot kränkande behandling samt grundläggande förutsättningar för verksamheten.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever och lärare samt lektionsobservationer den 1–2 mars och digitala intervjuer med personal i elevhälsan, rektorn och biträdande rektorn den 3 mars och 8 april 2022. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Extra anpassningar

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Lärarna säger i intervju att de försöker ge extra anpassningar, men att de inte alltid räcker till för alla elever. Flera lärare tar upp att det är svårt att räkna till och ge eleverna de extra anpassningar som behövs eftersom klasserna är stora. På frågan om det finns elever som behöver extra anpassningar, men inte får det, svarar flera lärare ja.

Representanter för elevhälsan uppger att lärarna inte kan ge extra anpassningar till alla elever i den utsträckning de behöver, vilket leder till frustration och sämre måluppfyllelse. Att anpassningarna inte ges beror, enligt elevhälsans personal, dels på okunskap och bristande samarbete i arbetslagen, dels på att det saknas samsyn kring hur man kan arbeta med extra anpassningar. Representanter för elevhälsan uppger

även att lärare upplever att kraven på att ge anpassningar är stressande, vilket kan vara ytterligare en orsak till att de inte ges till alla elever som behöver.

Rektorn och biträdande rektorn bekräftar att det kan finnas elever som inte får extra anpassningar trots att de behöver det. De berättar att det råder brist på samsyn och okunskap om begreppet extra anpassningar bland lärarna samt att vissa lärare inte tycker att de behöver arbeta med extra anpassningar. Enligt biträdande rektorn har en rutin för extra anpassningar arbetats fram under höstterminen, men ännu inte nått ut till lärarna. Rektorn säger vidare att rutinen är att mentorn ska följa upp extra anpassningar vid utvecklingssamtalen samt att det i vissa fall ska göras i dialog mellan mentor och ämneslärare. Rektorn vet dock inte om detta sker eftersom rutinen är ny och skolledningen ännu inte har följt upp den.

Rättslig reglering

Av 3 kap. 5 § skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Av läroplanen, Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar, framgår att rektorn, inom givna ramar, har ett särskilt ansvar för att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får den ledning och stimulans, de extra anpassningar eller det särskilda stöd samt den hjälp de behöver.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i arbetet med extra anpassningar vid Lagaholmsskolan. Utredningen visar att det finns elever som inte får det stöd i form av extra anpassningar som de behöver.

Åtgärder mot kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Eleverna berättar i intervju att det finns elever på Lagaholmsskolan som inte är trygga och säger att det finns grupper av elever som andra är rädda för. Flera elever berättar att det förekommer såväl grovt språk med könsord, svordomar och rasistiska och homofoba tillmälen som regelrätta och regelbundna slagsmål i skolans lokaler. De berättar att det händer att lärare inte reagerar på grovt språk och kränkningar. Eleverna säger även att det ibland är för få vuxna i skolans korridorer. Flera elever uppger att de tror att alla kränkningar som kommer till personalens kännedom inte anmäls. Eleverna berättar att det förekommer diskussioner kring språkbruk och uppförande, men då i direkt anslutning till någon incident och inte som en del av ett systematiskt arbete för att förebygga kränkningar. Eleverna säger vidare att de inte

känner till att skolan har en plan mot kränkande behandling. Vissa av de intervjuade eleverna uppger att de, och även deras vårdnadshavare, har påtalat brister i skolans förebyggande arbete mot kränkningar utan att något har hänt.

Lärarna bekräftar elevernas utsagor om att det förekommer ett grovt språk med könsord och homofoba kommentarer mellan eleverna samt att det sker slagsmål i lokalerna. Lärarna bekräftar även elevernas bild av att det finns grupper av elever som andra är rädda för. Vidare uppger lärarna att det finns vuxna på skolan som inte reagerar på språkbruk, verbala kränkningar och oroligheter i korridorerna, utan låtsas som att de inte märker det. Lärarna berättar att trygghetsarbetet har varit bristfälligt i flera år, men att otryggheten och den hetsiga stämningen har eskalerat de senaste åren. Lärarna berättar att de ska dokumentera kränkningar som de får kännedom om och anmäla till rektorn som ansvarar för utredning, men säger att det finns en uppgivenhet bland personalen eftersom de tycker att de bara fyller i blanketten, men inte ser att det händer något. Vissa av lärarna berättar att det saknas samsyn bland personalen kring lärares ansvar för arbetet med normer och värden. De beskriver att det finns en kultur bland lärarna på skolan av att man sköter sig själv. Lärarna säger att de tar upp kränkande behandling med eleverna när det har hänt något som behöver redas ut, men att det inte finns något samlat arbete för att förebygga kränkningar på Lagaholmsskolan.

Elevhälsans personal bekräftar bilden av att alla elever inte är trygga på Lagaholmsskolan. De säger att det bland annat visar sig i hälsoenkäterna där en stor del av eleverna svarar negativt på frågor om trygghet. Anledningen till otryggheten är, enligt elevhälsan, bland annat bråk och stök i korridorerna, fula ord och grupper av elever som skrämmer andra. Representanter för elevhälsan bekräftar även elevernas bild av att det är lite personal i korridorerna och att det bidrar till otrygghet. Elevhälsans personal säger vidare att det finns personal som inte vågar vara i korridorerna eftersom de utsätts för hot, kränkningar och våld. De säger att de tror att personalen inte vet hur de ska göra för att skapa ordning och trygghet samt att det finns en osäkerhet om vad de får göra. Representanterna för elevhälsan är överens om att alla kränkningar som sker på skolan inte anmäls. De säger att de tror att det delvis kan bero på att både personal och elever har vant sig vid situationen och blivit luttrade. Elevhälsans personal berättar att skolans personal uttrycker en känsla av att de gör anmälningar om kränkande behandling, men att inget händer. Även representanter för elevhälsan säger att de inte får återkoppling på anmälningar som de gör.

Både rektorn och biträdande rektorn bekräftar bilden att det finns grupper av elever som sprider otrygghet och att det har varit flera slagsmål på skolan. De berättar att skolan arbetar med dessa grupper av elever för att skapa trygghet och att de även har tydliggjort att alla incidenter måste anmälas. Vidare säger rektorn att det saknas samsyn bland lärarna kring hur de ska arbeta med tryggheten. Rektorn säger att det händer att lärare går förbi incidenter utan att ingripa eller säga till och berättar att det även under lektionstid kan hända att lärare inte säger till om elever använder grovt språk. Hen säger att det inte är tydligt hur många vuxna som står upp när det behövs

och anmäler incidenter. Rektorn uppger dock att hen tror att alla lärare agerar om det är fysiska kränkningar, men säger samtidigt att hen känner igen att en del av lärarna verkar vara uppgivna. Slutligen berättar rektorn och biträdande rektorn att det i nuläget inte bedrivs något systematiskt förebyggande värdegrundarbete på skolan i syfte att förhindra kränkningar.

Rättslig reglering

Enligt 5 kap. 6 § skollagen får rektorn eller en lärare vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero eller för att komma till rätta med en elevs ordningsstörande uppträdande. Enligt de förutsättningar som anges i 7-23 §§ får det beslutas om utvisning ur undervisningslokalen, kvarsittning, tillfällig omplacering, tillfällig placering vid en annan skolenhet, avstängning och omhändertagande av föremål. En åtgärd enligt första eller andra stycket får vidtas endast om den står i rimlig proportion till sitt syfte och övriga omständigheter.

Av 6 kap. 5 § skollagen framgår att huvudmannen ansvarar för att personalen fullgör de skyldigheter som anges i detta kapitel, när den handlar i tjänsten eller inom ramen för uppdraget. Enligt 6 kap. 10 § skollagen är lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. Av läroplanen för grundskolan (Lgr 11, 2.1) framgår att alla som arbetar i skolan aktivt ska motverka diskriminering och kränkande behandling av individer eller grupper.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att skolenhetens arbete för att motverka kränkande behandling inte uppfyller författningarnas krav. Skolinspektionens utredning visar att all personal inte agerar och ingriper när de hör och ser att kränkningar sker i skolans lokaler. Vidare visar utredningen att personal som får kännedom om att en elev kan anse sig ha blivit utsatt för kränkande behandling inte alltid anmäler detta till rektorn.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Laholms kommuns verksamhet vid Lagaholmsskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller extra anpassningar och åtgärder mot kränkande behandling. Det finns

därför skäl att förelägga Laholms kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Undervisning och lärande

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av inkommen dokumentation och intervjuer framkommer att undervisningen följer och omfattar aktuellt ämnes syfte och centrala innehåll. Elever berättar att lärarna brukar ta upp det centrala innehållet i samband med att ett nytt område presenteras. Lärare, representanter för elevhälsan och rektorn berättar alla att lärarna knyter an till centralt innehåll i planering och undervisning.

Rättslig reglering

Av 10 kap. 8 § skollagen framgår att för varje ämne ska en kursplan gälla. Enligt 5 kap. 2 § skolförordningen ska eleverna få en strukturerad undervisning. I Lgr 11 5. Kursplaner, anges de syfte och centrala innehåll som undervisningen i samtliga ämnen ska följa och omfatta.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Bedömning och betygssättning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av inkommen dokumentation och intervjuer framkommer inget annat än att lärarna gör allsidiga bedömningar då betyg ska sättas. Eleverna får visa sina kunskaper på olika sätt genom redovisningar, grupparbeten, uppsatser och muntligt, även om skriftliga prov dominerar. Av intervjuer framkommer inte något annat än att lärarna på Lagaholmsskolan särskilt beaktar resultatet på nationella prov vid betygssättningen. Eftersom de nationella proven har varit inställda de senaste åren har vikten att av beakta resultaten på dem inte diskuterats, men inför årets prov tas det upp såväl i arbetslagen som i det systematiska kvalitetsarbetet. Av intervjuer framkommer även att lärare som saknar legitimation sätter betyg tillsammans med en legitimerad lärare. I de ämnen där skolan saknar legitimerade lärare förs dialog med förstelärare innan rektor beslutar om betygen.

Rättslig reglering

Enligt 10 kap. 19 § skollagen ska, när betyg sätts innan ett ämne har avslutats, betygssättningen byggas på en bedömning av de kunskaper som eleven inhämtat i ämnet till och med den aktuella terminen. Av 10 kap. 20 § skollagen framgår att när betyg sätts efter det att ett ämne har avslutats ska betyget bestämmas med hjälp av bestämda kunskapskrav. Av Lgr 11, 2.7 Bedömning och betygssättning, framgår att betyget uttrycker i vad mån den enskilda eleven har uppnått de nationella kunskapskrav som finns för respektive ämne. Som stöd för betygssättningen finns ämnesspecifika kunskapskrav för olika betygssteg. Vidare framgår att läraren vid betygssättningen ska utnyttja all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till de nationella kunskapskraven och göra en allsidig bedömning av dessa kunskaper. Enligt 10 kap. 20a § skollagen ska, vid betygssättning enligt 19 och 20 §§ i ett ämne som det ges ett nationellt prov i, elevens resultat på det provet särskilt beaktas. Provresultatet eller resultat på delprov ska dock inte särskilt beaktas om det finns särskilda skäl. Av 3 kap. 16 § skollagen framgår att betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade, ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Grundläggande förutsättningar för skolenheten

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av inkommen dokumentation och intervjuer framkommer att Lagaholmsskolans tillsvidareanställda lärare har lärarlegitimation. Skolan har flera visstidsanställda lärare som saknar legitimation, men dessa lärare får hjälp och stöd av lärare med legitimation i samband med betygssättning. Rektorn uppger i intervju att hen gör vad hen kan för att rekrytera lärare med korrekt behörighet.

Rättslig reglering

Enligt 2 kap. 13 § skollagen får endast den som har legitimation som lärare eller förskollärare och är behörig för viss undervisning bedriva undervisningen. Enligt 2 kap. 18 § skollagen får en annan lärare eller förskollärare bedriva undervisningen, om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven enligt 13 § eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna eller barnen. En sådan lärare eller förskollärare ska 1. vara lämplig att bedriva undervisningen, och 2. i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som

motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. Av 2 kap. 20 § framgår att endast den som har legitimation får anställas som lärare eller förskollärare i skolväsendet utan tidsbegränsning.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas även i denna del.

Beslutet har fattats av utredaren Viveka Berglund.

I den slutliga handläggningen har utredaren Ola Rydkvist (föredragande) och utredaren Klas Tambour medverkat.